

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

УРЯДОВА ВІКТОРІЯ ДЕНСІЇВНА

УДК 81'44=531=161.1=111

**ТИПОЛОГІЯ АФІКСАЛЬНИХ ЗАСОБІВ СЛОВОТВОРЕННЯ
В РІЗНОСИСТЕМНИХ МОВАХ
(на матеріалі корейської, російської та англійської мов)**

10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

КИЇВ – 2010

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі загального та українського мовознавства Київського національного лінгвістичного університету, Міністерство освіти і науки України

Науковий керівник –

доктор філологічних наук, професор
Денисова Світлана Павлівна,
Київський національний лінгвістичний
університет, завідувач кафедри зіставного
мовознавства і теорії та практики перекладу

Офіційні опоненти:

доктор філологічних наук, професор
Бондаренко Іван Петрович,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, завідувач кафедри
китайської, корейської та японської мов

кандидат філологічних наук, доцент
Гончарова Тетяна Володимирівна
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, доцент кафедри
германського та порівняльного мовознавства

Захист відбудеться “_9_” _____ лютого _____ 2010 р. об __11.00__ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.053.15 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий “_31_” грудня _____ 2009 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

К. Д. Паршак

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Дисертаційне дослідження присвячено вивченню типології афіксальних засобів словотворення корейської, російської та англійської мов. У роботі проаналізовано афіксальні засоби словотворення зіставлюваних мов за позицією в слові, за способом афіксації, за продуктивністю / непродуктивністю, за походженням (споконвічні / запозичені); виявлено спільні та відмінні типи афіксального словотворення в корейській, російській та англійській мовах.

Лінгвістична парадигма кінця ХХ - початку ХХІ ст. спрямована на розв'язання такої актуальної проблеми сучасного словотвору та теорії номінації, як з'ясування механізмів мотивації, що на вербальному рівні виявляється у структурно-семантичних зв'язках між похідними та твірними одиницями мовної системи (О. Селіванова). Незважаючи на те, що поняття мотивації виникло у словотворі як відповідник формальної та семантичної похідності слів, яка відображає формально-змістовий зв'язок похідного та твірного слів у межах знакового коду мовної системи (В. Гак, М. Голєв, О. Земська, І. Улуханов, І. Ширшов, М. Янценецька), все частіше мовознавці наполягають на вивченні словотворчої мотивації, з одного боку, в синхронічно-діахронічному аспекті (С. Соколова), а з іншого, – в онтологічно-універсологічному (М. Гінатуллін). Особливо важливо це для досліджень контрастивно-типологічного плану.

Останнім часом спостерігається активізація зіставно-типологічного вивчення словотвору як близькоспоріднених (Л. Борисова, Т. Возний, Л. Мартинова, Л. Медведева, Л. Сегін), так і неблизькоспоріднених мов (Ю. Мосенкіс, Д. Переверзєв, Ю. Собков), результати якого свідчать про те, що саме афіксальні засоби словотворення найкоректніше відображають структурну спільність і розбіжність мов різної типологічної класифікації (Дж. Грінберг). Це пояснює той факт, що й дотепер актуальними залишаються проблеми з'ясування кількісного та якісного складу словотворчих афіксів різних мов, які є визначальними показниками не лише генеалогічної класифікації мов, а й морфологічної будови окремої мови.

Грунтовний аналіз праць із досліджуваної проблеми свідчить про те, що афіксальне словотворення на сучасному етапі його розвитку характеризується тенденцією до вивчення таких його аспектів: *аксіологічного* (Т. Вендіна, Т. Гончарова, L. Omelchenko, S. Olsen, 장진한), *функціонально-семантичного* (В. Гак, В. Каліущенко, Є. Карпіловська, Н. Клименко, О. Кубрякова, І. Улуханов, М. Янценецька, V. Adams, D. Kastowskij, 이주행), *лінгвокультурного* (Н. Баскаков, О. Габинська, Р. Синишин, W. Flescher, 광종철, 최정화), *соціолінгвістичного* (Л. Бісовецька, Л. Дика, Ю. Зацний, Г. Шумицька, M. Lohde, V. Naumann, 임호빈), *історико-культурного* (Л. Борисова, Ф. Кім, О. Кровицька, Ю. Мазур, У. Штаденко, M. Hubermann, 서정수). Проте нерозв'язаними й дотепер залишаються питання зіставного дослідження

словотворчої афіксальної мотивації різносистемних мов.

Актуальність дисертаційної роботи зумовлена її спрямуванням на вивчення мотиваційних можливостей словотворення різносистемних мов загалом та специфіки афіксального мотивованого словотворення корейської, російської та англійської мов зокрема. Поєднання зіставно-типологічного й порівняльно-історичного підходів до аналізу афіксації в корейській, російській та англійських мовах є необхідним для визначення спільних і відмінних характеристик в афіксальних системах цих мов, а також виявлення продуктивності афіксації у кожній із зіставляювальних мов.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є складовою частиною наукової теми кафедри загального та українського мовознавства Київського національного лінгвістичного університету № 01090000508 "Зіставно-типологічні аспекти дослідження української мови на тлі інших мов світу". Тему дисертації затверджено вченою радою Київського національного лінгвістичного університету (протокол № 4 від 24 листопада 2003 р.), перезатверджено (протокол № 3 від 29 жовтня 2007 р.).

Метою дисертаційної роботи є встановлення типології афіксальних засобів словотворення в корейській, російській та англійській мовах шляхом зіставлення моделей творення слів за допомогою афіксів у кожній із цих мов.

Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- визначити теоретико-методологічні засади вивчення словотворчого потенціалу різносистемних мов;
- розробити методикау зіставлення словотворчих афіксів у різносистемних мовах;
- проаналізувати дериваційні процеси в корейському, російському й англійському афіксальному словотворенні;
- виявити типи моделей афіксального словотворення в корейській, російській і англійській мовах;
- встановити ступінь продуктивності афіксальних засобів словотворення в корейській, російській і англійській мовах;
- зіставити особливості словотворчої афіксації в корейській, російській і англійській мовах.

Об'єкт дослідження становить афіксальне словотворення в корейській, російській і англійській мовах.

Предметом дослідження є типи моделей афіксального словотворення корейської, російської й англійської мов.

Джерельною базою дисертації є Большой корейско-русский словарь / под ред. Л. Б. Никольского и Цой Ден Хуна : в 2-х томах; Новый корейско-русский словарь / под ред. Ким Чун Сик, Ким Мун Ук; Корейско-русский словарь / под ред. Ко Хена; Русско-корейский словарь / сост. Ван Тонг, Хак Су Ким; 한러 사전 / [책임편집 박형규]; 옛센스 한영 사전 / [발행자 김철환]. – 제 4 판; 동아 프라임

영한 사전 / [퍼낸이 최태경]. – 제 4 판; 한국어 학습용 어미 – 조사 사전 / [이희자, 이종희]; Basic Korean dictionary : Korean-English / English-Korean / [S. Lee (comp.)]. – 5 print. – Elizabeth (N.J.); Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный : в 2-х томах; Словарь русского языка / [под ред. А. П. Евгеньева] в 4-х томах; Словообразовательный словарь русского языка / [сост. А. Н. Тихонов]; Словарь новых слов и значений в английском языке / [сост. З. С. Трофимова]; The Oxford English Dictionary. Additional Series. An A-z presentation of New York-in-progress supplementing the Oxford English Dictionary. Vol. 1, 2; Cambridge Essential English Dictionary; Webster's Third New International Dictionary of the English Language. Vol. I–III; Merriam-Webster's Advanced Learner's English Dictionary; Cambridge International Dictionary of English; електронні ресурси: “Мультиплекс 2.0 (Русско-англо-русский)”; “АВВУ Lingvo x 3”.

Методи дослідження. Зіставно-типологічний метод дозволив виявити особливості корейських, російських і англійських похідних і твірних основ, на базі яких виведено типи афіксів у зіставляваних мовах; за допомогою методики словникових дефініцій описано значення основ первинних та похідних одиниць корейської мови; методика компонентного аналізу сприяла визначенню мінімальних спільних та відмінних сем у семантичній структурі похідних слів досліджуваних мов; валентного аналізу – для виявлення продуктивних способів словотворчої сполучуваності афіксів із різними частинами мови в корейській, російській і англійській мовах; словотворчий аналіз залучено для характеристики основ і конкретних афіксів, що відповідають релевантним словотворчим типам афіксації, кількісно-якісний аналіз дав змогу узагальнити кількісні дані щодо значень афіксальних засобів у зіставляваних мовах.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що в роботі вперше виявлено: 2 спільні моделі суфіксального мотивованого словотворення корейської, російської та англійської мов (модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови; модель слів однієї з частин мови, мотивованих іншою частиною мови) як високопродуктивні та одну спільну високопродуктивну модель – префіксального; 2 малопродуктивні моделі – квазісуфіксальну та квазіпрефіксальну, характерні лише для корейської мови, та 1 малопродуктивну конфіксальну модель – для російської.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження пов'язане з розширенням теоретичної бази словотвору, зокрема його афіксальної системи в зіставно-типологічному аспекті. Дисертація своїми теоретичними здобутками розширює аспекти позиційної граматики, словотворчої семантики й теорії мотивації.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їхнього застосування в зіставно-типологічних дослідженнях із проблем граматичної семантики, у процесі підготовки спецкурсів і спецсемінарів із словотворчої семантики, у викладанні навчальних дисциплін: “Теоретична граMATика корейської мови”, “Порівняльна типологія корейської та української мов”.

“Теоретична граматики англійської мови”, “Практична граматики англійської мови”, “Сучасна російська літературна мова (розділ “Словотвір”)”. Опрацьований фактичний матеріал може бути використаний при укладанні довідника афіксальних засобів різносистемних мов.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження висвітлювалися в доповідях на *трьох* міжнародних наукових конференціях: "Методологічні проблеми сучасного перекладу" (м. Суми, 2005 р.), "Міжкультурна лінгвістика та формування іншомовної комунікативної компетенції" (м. Київ 2006 р.), "Проблеми зіставної семантики" (м. Київ, 2007 р.), на *одній* всеукраїнській науково-практичній конференції: "Феномен А. Кримського у світовій науці (до 135-річчя від дня народження)", а також на щорічних науково-звітних конференціях Київського національного лінгвістичного університету (2005–2009 р.р.). Дисертаційна робота обговорювалася на засіданнях кафедри загального та українського мовознавства Київського національного лінгвістичного університету.

Публікації. Проблематику, теоретичні й практичні результати дисертаційного дослідження викладено у семи публікаціях, надрукованих у фахових наукових виданнях, затверджених ВАК України.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури (220 найменувань, з яких 33 – іноземними мовами) та списку використаних словників (24 найменування). Повний обсяг дисертації – 223 сторінки, основний зміст викладено на 198 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано мету, визначено завдання, об’єкт, предмет, наукову новизну дисертації, методи дослідження, охарактеризовано фактичний матеріал, теоретичне й практичне значення здобутих результатів, указано форми їхньої апробації і структуру роботи.

У **першому розділі “Теоретико-методологічні засади вивчення словотворчого потенціалу різносистемних мов”** проаналізовано характер афіксації в лексико-граматичних системах фузійних і аглютинативних мов, охарактеризовано типи класифікацій афіксів в аглютинативних, синтетичних і аналітичних мовах, розроблено методику зіставлення словотворчих афіксів в різносистемних мовах.

У сучасному словотворенні наявний традиційний погляд на поняття афіксації, під якою розуміють приєднання афікса до основи слова або кореня (В. Виноградов). Для мов як одного морфологічного типу, наприклад, фузійних (флексивних синтетичних і аналітичних), так і для іншого, зокрема аглютинативних, характерні різні принципи морфемної будови слова, насамперед розмежування в слові лексичних і граматичних елементів.

Принципи визначення лексичного та граматичного складу слова докладно було описано ще О. Пешковським, для якого вихідним поняттям була форма слова –

поділ його на значеннєву й формальну частини. На цих засадах сформовано й інший принцип поділу слова на склади, суть якого полягає в тому, що слово витлумачується в аспекті наявності в ньому граматичних значень, а його форма – як “регулярна видозміна слова” (Русская грамматика). Це дає підстави виявити в слові одне лексичне значення, але різні граматичні значення, а не одну основу й різні закінчення.

Основними типами морфемної будови слова є фузія – сплав та аглютинація – приклеювання, склеювання (Н. Мечковська, С. Яхонтов). Для фузійного слова характерно те, що в ньому межі між афіксами невиразні, вони наче сплавилися: часом вони проходять усередині звука, в аглютинативному ж слові межі між коренем і афіксами є цілком виразними (Л. Нікольський). Властива для аглютинації самостійність семантики і форми будь-яких афіксів зумовлює те, що в аглютинативних мовах вони мають більшу психологічну реальність для мовця, краще вицленовуються, точніше семантизуються і живуть у свідомості мовців начебто самостійно, тимчасом, як у фузійних мовах навіть корені не завжди усвідомлюються мовцями, а деякі з них невіддільні від афіксів.

Афіксальні засоби традиційно класифікують за позицією в слові, за способом афіксації, за походженням (споконвічні / запозичені), за продуктивністю / непродуктивністю.

1. Позиційна класифікація афіксів включає такі їхні угруповання: *префікси*, *інфікси* й *суфікси* (або *постфікси*), а також поняття *закінчення*, або *флексії*, що є найважливішими для індоєвропейської морфології. Саме за цим критерієм мови характеризуються як “флексивні”. Свого часу мови, що мають флексію і які її не мають, протиставлялися як “органічні” й “механічні”. Але цей “лінгвістичний расизм” подолали в ХІХ ст., хоча ще О. О. Реформатський протиставляв аглютинацію і фузію як дві тенденції морфологічного конструювання, розбіжності між якими виражав через формулу: фузійна словоформа – це *біном*, аглютинативна – *ланцюжок*. Тим часом для типологічної характеристики індоєвропейських мов Е. Сепір увів термін *фузія*, що є більш адекватним для протиставлення флексивних мов і аглютинативних.

Для корейської, російської і англійської мов властиве спільне позиційне розташування афіксів щодо кореня, тобто зазначеним мовам властиві як префікси – препозиція, так і суфікси – постпозиція. Також для зіставлюваних мов характерна постфіксація. Особливістю корейського афіксального словотворення є наявність специфічних афіксів – *квасісуфіксів* та *квасіпрефіксів* (“несправжніх” афіксів), які не вживаються як самостійні слова, хоча й мають реально-речове значення (Ю. Мазур). Особливістю російської афіксації є наявність зв’язаних коренів та суфіксів, тобто *радиксоїдів*, у словах на зразок *обувь* і *суфіксоїдів* – на зразок *стеклярус*. У перших – корінь виділяється лише разом із суфіксами та префіксами, у других – афікс є унікальним і неповторним на тлі відомого кореня. Також для російської мови є поширеним явище *інтерфіксації*. Особливістю англійської афіксації є наявність термінальних суфіксів, які знаходяться тільки в постпозиції (*friendship*).

Залежно від позиції афікса до кореня найбільш залежним у лексико-граматичному відношенні є корінь у корейській мові, найбільш автосемантичним – корінь в англійській мові, найбільш варіантним – корінь у російській мові.

2. Функціональна класифікація афіксів ґрунтується на розподілі останніх за участю в будові словоформи, які можуть бути словотворчими (суфікси і префікси – у трьох мовах) та формотворчими (префікси, суфікси – в російській, суфікси – в корейській та префікси - в англійській мовах). У корейській мові суфікси і префікси є виразниками як лексичного, так і граматичного значення, натомість у російській та англійській мовах – лише граматичного.

3. За походженням афікси поділяються на споконвічні й запозичені. У російській і англійській мовах запозичені словотворчі афікси мають греко-латинське походження. Корейські афікси є як споконвічними, так і запозиченими з китайської мови.

4. За ступенем продуктивності / непродуктивності (словотворчої активності) у трьох мовах виявлено високопродуктивні афікси, малопродуктивні та непродуктивні, що є віддзеркаленням тих соціолінгвістичних і прагматичних факторів, які впливають на розвиток кожної мови загалом та її словотворчих процесів зокрема.

Продуктивними вважаються такі моделі афіксального словотворення, за якими на даному етапі розвитку мови утворюються нові слова.

У корейській мові високопродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами: N + **-원** (**회사원**), V + **-가** (**배우가**), N + **-관** (**한국관**), N + **-계** (**시계**); із префіксами: **옛** + N (**옛날**), **꽃** + N (**꽃사랑**); малопродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами: N + **-원** (**대학원**), N + **-판** (**출판**); з префіксами: **외** + N (**외아들**), **알** + N (**알약**); непродуктивними є моделі похідних із суфіксами: N + **-률** (**법률**), N + **-반** (**반대반**); з префіксами: **사** + N (**시아버지**, **시어머니**), **말** + N (**말아들**).

У російській мові високопродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами: іменників **-ист** (**тракторист**), **-ик** (**циник**), **-ник** (**ученик**), **-иц(а)** (**баловница**), **-щик** (**могильщик**), **-ств(о)** (**свидетельство**); дієслів **-ыва-** (**зарабатывает**), **-ива-** (**укачивает**), **-ну-** (**глотнут**); прикметників **-к-** (**резкий**), **-ск-** (**французский**), **-чив-** (**доверчивый**); із префіксами **до-** (**добежать**), **раз-** (**разыскать**), **при-** (**приехать**); малопродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами **-изм** (**неологизм**), **-ист** (**активист**), **-аж** (**пилотаж**), **-ер** (**акционер**), **-ация** (**агитация**), із префіксами **а-** (**аморальный**), **анти** (**антивоенный**), **ре-** (**реконструкция**), **де-** (**демонтаж**), **архи-** (**архисложный**); непродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами: **-тух-** (**настух**), **-ырь-** (**пустырь**), **-изн-** (**желтизна**), **-оть-** (**колоть**); із префіксами: **пра-** (**прадед**), **су-** (**сумрак**), **па-** (**паводок**).

В англійській мові високопродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами: V + **-er-** (*teacher*), N + **-able-** (*readable*), N + **-less-** (*colourless*), N + **-like-** (*catlike*), N (Adj) + **-ize-** (*ideologize*); із префіксами: **un-** + Adj (*unemployable*); малопродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами: N + **-let-** (*booklet*), N + **-ous-** (*dangerous*), N + **-ese-** (*Chinese*); із префіксами: **be-** + V (*becloud*), **mis-** + N (*misname*), **out-** + N (*outnumber*); непродуктивними є моделі похідних слів із суфіксами: N + **-or-** (*sculptor*), N + **-ship** (*membership*), N + **-hood** (*childhood*), N + **-ful-** (*peaceful*), V + **-en-** (*deepen*), V + **-ify-** (*beautify*); із префіксами: **en-** + N (*enrich*), **in-** + N (*incorrect*), **ir-** + N (*irregular*).

Саме продуктивність є основним критерієм у характеристиці *словотворчої моделі* – схеми творення нових слів у межах того самого словотворчого типу, яка не впливає на їхню словотворчу семантику, але відрізняється морфонологічними ознаками. Словотворча модель є ефективним предметом зіставлення засобів афіксації у різносистемних мовах, зокрема в корейській, російській та англійській.

Зіставлення афіксальних засобів у трьох мовах здійснювалося за такою методикою. На *першому етапі* зі словників було виписано лексеми з високопродуктивними, малопродуктивними та непродуктивними афіксами у кожній із зіставлявальних мов. На *другому етапі* за допомогою валентного аналізу було виявлено продуктивні способи словотворчої сполучуваності афіксів із різними частинами мови в корейській, російській і англійській мовах. *Третій етап* був спрямований на характеристику основ і конкретних афіксів, релевантних словотворчим типам афіксації у зіставляваних мовах.

У *другому розділі* “**Типи моделей афіксального словотворення в корейській, російській і англійській мовах**” уточнено поняття словотворчої мотивації, проаналізовано дериваційні процеси в корейському, російському та англійському афіксальному словотворенні та визначено продуктивні / непродуктивні моделі творення слів за допомогою афіксації в кожній з цих мов.

У дисертаційній роботі механізми афіксального словотворення розглядаються крізь призму теорії номінації у таких аспектах: 1) відносному – як формальний та семантичний зв’язок між словами-знаками і 2) абсолютному – як зв’язок між знаками та їхніми позначуваними.

Відповідно до першого аспекту, словотворча мотивація – це відношення між двома спільнокореновими словами, значення одного з яких визначається через значення іншого. В акті словотворення одні одиниці є джерелами мотивації (мотивуючі слова), а інші – мотивованими.

Корейське мотивоване словотворення представлене п’ятьма моделями: 2 суфіксальними, 1 префіксальною, 1 квазісуфіксальною, 1 квазіпрефіксальною.

1. Суфіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови, яка віддзеркалює словотворення іменників (іменники, мотивовані іменниками): 미술가 – художник, скульптор; 관람객 – глядач, відвідувач;

욕심꾸러기 – *скнара*; та дієслів (дієслова, мотивовані іншими дієсловами): 열리다 – *бути відкритим*; 닫히다 – *бути закритим*.

2. Суфіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих іншою частиною мови, яка властива для словотворення іменників та дієслів, причому іменники можуть мотивуватися дієсловами: 놀림 – *подив, здивування*; 듣기 – *аудіювання*; 웃음 – *посмішка*; прикметниками, зображувальними словами: 길이 – *довжина*, 높이 – *широчінь*.

3. Префіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови, за якою утворюються передусім іменники: 옛날 – *стародавній*; 늦잠 – *довго спати, проспати*; 날고기 – *сире м'ясо*; 무량 – *безмежність, безмірність* та дієслова: 불편하다 – *незручний*.

4. Квазісуфіксальна модель слів, утворених за допомогою квазісуфіксів – постпозитивних елементів, що приєднуються до основи та утворюють похідні слова з категоріально-класифікуючим значенням: 교통비 – *транспортні витрати*; 한복 – *національне корейське вбрання*; 음료수 – *неалкогольні напої*; 시민 – *житель міста*; 월말 – *кінець місяця*.

5. Квазіпрефіксальна модель слів, утворених за допомогою квазіпрефіксів – препозитивних елементів, що приєднуються до базової основи слів іншомовного походження та утворюють похідні слова з категоріально-класифікуючим значенням: 양녀 – *прийомна дочка*, 선급 – *аванс*, 강대국 – *велика, сильна держава*, 사고생 – *марні страждання*. Квазіпрефікси, на відміну від префіксів, мають ханмунне (китайське) походження та реально-речове значення, але це значення є категоріально-класифікуючим, що і зближує їх з афіксами.

Російське мотивоване словотворення представлене чотирма моделями: 2 суфіксальними, 1 префіксальною, 1 конфіксальною.

1. Суфіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови, яка віддзеркалює словотворення іменників (іменники, мотивовані іменниками): чай – *чайник*, бег – *бегун* та дієслів (дієслова, мотивовані іншими дієсловами): дуть – *дунуть*, рисковать – *рискнуть*.

2. Суфіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих іншою частиною мови, яка властива для словотворення іменників, дієслів, прикметників, де мотивуючим словом виступає інша частина мови. Так, іменники та прикметники можуть мотивуватися дієсловами: преподаватель – *преподавать*, парилка – *париться*, швейный – *шить*, привычный – *привыкать*; дієслова – прикметниками: хитрить – *хитрый*; прикметники – прислівниками: далекий – *далеко*; дієслова – іменниками: строить – *стройка*; прикметники – іменниками: пятый – *пятерка*.

3. Префіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови, за якою утворюються іменники, дієслова, прикметники; після приєднання префікса частина мови не змінює своєї частиномовної належності: *чистить – очистить, ранний – сверхранный, давать – придавать, путник – спутник, товарищ – сотоварищ.*

4. Конфіксальна модель (префікс + суфікс) слів однієї з частин мови, мотивованих як тією, так і іншою частиною мови: прислівники, мотивовані прикметниками (за якою утворюється більшість прислівників): *левий – влево*; прислівники, мотивовані іменниками: *утро – поутру*; іменники, мотивовані іменниками: *стакан – под-стакан-ник*, прикметники, мотивовані іменникам: *земля – под-зем-н-ый.*

Англійське мотивоване афіксальне словотворення представлено трьома типами моделей: 2 суфіксальними, 1 префіксальною.

1. Суфіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови, яка віддзеркалює словотворення іменників (мотивованих іменниками): *violin – violinist, farmer – farmerette, spoon – spoonful* та дієслів (мотивованих дієсловами): *to mobile – to mobilize.*

2. Суфіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих іншою частиною мови, властива для іменників, мотивованих дієсловами: *to sleep – sleeper, to type – typist*; прикметників, мотивованих іменниками: *boy – boyish, friend – friendly*, прислівників, мотивованих прикметниками: *bad – badly, nice – nicely*, дієслів, мотивованих прикметниками: *deep – deepen, sad – sadden.*

3. Префіксальна модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови, яка віддзеркалює словотворення іменників (іменники, мотивовані іменниками) та дієслів (дієслова, мотивовані дієсловами): *war – prewar, happy – unhappy, to write – to rewrite, to pay – to repay, to like – to dislike.*

Відповідно до другого аспекту, процес словотворення розглядається як зв'язок між знаками та їхніми позначуваними, що дозволяє встановити семантичні відношення між афіксальними одиницями.

Для корейського афіксального словотворення характерна омонімія, антонімія та синонімія афіксів. Омонімічними є такі префікси: **날1-** *нал1-* “сирий; незрілий” / **날2-** *нал2-* “сильний, різкий; жахливий”; **강1-** *канг1-* “послідовний і інтенсивний” / **강2-** *канг2-* “насилно, через силу здійснюваний; неприродний”; **생1-** *сенг1-* “сирий; незрілий, нестиглий; неопрацьований” / **생2-** *сенг2-* “безпричинний; той, що суперечить здоровому глузду”; **개1-** *ке1-* “непоказний, негарний” / **개2-** *ке2-* “той, що суперечить здоровому глузду”; **맨1-** *мен1-* “голий; порожній, той, хто нічого не має” / **맨2-** *мен2-* “найбільш; над-; най-”; антонімічними: **왕-** *ванг-* “дуже великий” / **웅-, 웅답-** *онг-, онгтал-* “маленький; мініатюрний”; **말-** *мал-*

“великий” / **가랑-** каланг- “дрібний”; **차-** чха-, чхав- “клейкий” / **몹-** меб- “неклейкий”; **와-** вє- “один; самотній; єдиний” / **못-** мут- “багато, багато хто”; **을-** ол- “ранній” / **늦-** нич- “пізній; довгий”; синонімічними: **왕-** ванг- “дуже великий”; **말-** мал- “великий”; **맨-** мен2- “найбільш; над-; най-”; **엄자-** ъмчі- “великий і головний”; **한-** хан- “той, що досяг найвищих результатів; великий; найбільш”; **날-** нал1- “сирий; незрілий” / **뜻-** пхут- “свіжий, новий; незрілий, неспілий; недосвідчений” / **생-** сенг1- “сирий; незрілий, нестиглий; неопрацьований”.

Натомість для суфіксів корейської мови характерною є лише омонімічність: **-아-** -а1- “дитина” / **-아-** -а2- “брунька, паросток”; **-원-** -вѳн1- “член організації; співробітник” / **-원-** -вѳн2- “установа, заклад” / **-원-** -вѳн3- “сад, парк”;

-가- -ка1- “персона» / **-가-** -ка2- “пісня” / **-가-** -ка3- “ціна” / **-가-** -ка4- “родина, рід”; **-관-** -кван1- “установа; приміщення” / **-관-** -кван2- “чиновник” / **-관-** -кван3- “погляди”; **-기-** -кі1- “машина; механізм” / **-기-** -кі2- “літак” / **-기-** -кі3- “прилад” / **-기-** -кі4- “фізіологічні органи” / **-기-** -кі5- “період” / **-기-** -кі6- “записи”; **-계-** -кйє1- “вимірювальний прилад” / **-계-** -кйє2- “світ, сфера” / **-계-** -кйє3- “сезон” / **-계-** -кйє4- “система” / **-계-** -кйє5- “ступінь” / **-계-** -кйє6- “заява”; **-고-** -ко1- “розмір, обсяг” / **-고-** -ко2- “склад” / **-고-** -ко3- “мазь”; **-구-** -ку1- “район” / **-구-** -ку2- “інвентар” / **-구-** -ку3- “отвір”; **-리용-** -лійѳнг1- “хребет” / **-리용-** -лійѳнг2- “наказ” / **-리용-** -лійѳнг3- “територія”; **-부-** -пу1- “працівник” / **-부-** -пу2- “жінка” / **-부-** -пу3- “знак” / **-부-** -пу4- “книга (обліку)” /

-부- -пу5- “від (такого-то числа)”; **-사-** -са1- “фахівець” / **-사-** -са2- “майстер” / **-사-** -са3- “історія” / **-사-** -са4- “суспільство; компанія; видавництво; агентство” / **-사-** -са5- “виступ” / **-사-** -са6- “слово” / **-사-** -са7- “морфема” / **-사-** -са8- “нитка” / **-사-** -са9- “храм, буддійський монастир” / **-사-** -са10- “справа” / **-사-** -са11- “пісок”; **-상-** -санг1- “з погляду, у відношенні” / **-상-** -санг2- “рана” / **-상-** -санг3- “зображення” / **-상-** -санг4- “торговець” / **-상-**

-санг5- “шухляда” / -상- -санг6- “що має вигляд, форму”; -ㅅ- -сõ1- “текст, документ” / -ㅅ- -сõ2- “книга” / -ㅅ- -сõ3- “керування”; -수- -су1- “працівник” / -수- -су2- “вода” / -수- -су3- “дерево” / -수- -су4- “тварина”; -생- -сенг1- “той, хто навчається” / -생- -сенг2- “період життя” / -생- -сенг3- “народження”; -당- -танг1- “партія” / -당- -танг2- “будиночок; палац; храм” / -당- -танг3- “відповідно; на; з”; -도- -то1- “провінція (адміністративна одиниця)” / -도- -то2- “острів” / -도- -то3- “людина; послідовник (якого-н.) навчання” / -도- -то4- “картина; карта; план, креслення; таблиця”.

Англійська словотворча афіксація характеризується широкою синонімією афіксів. Так, наявні синонімічні афікси, за допомогою яких утворюються слова на позначення діяча: **-er/or** (*worker, visitor*), **-man** (*policeman*), **-ist** (*socialist*), **-ee** (*trustee*); на позначення абстрактних імен дії: **-ship** (*friendship*), **-hood** (*childhood*), **-dom** (*freedom*); для вираження різних якостей **-ish** (*British, reddish*), **-y** (*silky*), **-ed** (*dark-haired*), **-ic** (*nostalgic*), **-al** (*proposal*), а також синонімічні префікси, за допомогою яких утворюються слова для вираження заперечення **-un** (*unbelievable*), **-non** (*nonflammable*), **-dis** (*dislike*), **-de** (*decolor*) та ін.

Російські ж афікси характеризуються як однозначністю, так і багатозначністю. Остання виявляється на різних рівнях мотивації, яка зумовлює такі типи омонімічності афіксів: 1) різноафіксальний тип, коли той самий означувач може бути як префіксом, так і будь-яким іншим афіксом, наприклад: афікс **-а-**, з одного боку, функціонує і як префікс для утворення іменників та прикметників зі значенням заперечення або відсутності того, що названо мотивуючим словом (*алогичность, аморальный*), і як словотворчий суфікс прислівників, які історично походять від коротких форм дієприкметників чоловічого та середнього роду (*загодя*), а також прислівників зі значенням обставини місця (*дома*), з іншого, — як формотворчий афікс дієприслівників доконаного та недоконаного виду (*обрета, плача*); 2) одноафіксальний тип, коли той самий означувач застосовується до різних частин мови, у тому числі функціонуючи як словотворчий або формотворчий засіб, наприклад: суфікси — **ашк-(а)/-яшк-(а)** (словотворче значення в кличках тварин — *Пегашка*, а формотворче — в іменниках жіночого роду з пестливо-зменшувальним значенням — *мордашка*); **-ащ-(ий)/-ящ-(ий)** (відповідно: ознака, що характеризує дію або стан, який визначено мотивуючим словом, — *блестящий*, і форма дієприкметника активного стану теперішнього часу — *говорящий*) та ін; 3) лише суфіксальний тип, наприклад: суфікс **-ва-(ть)** утворює такі форми: *забыть* — *забывают* (недоконаний вид дієслів I дієвідміни від відповідних дієслів доконаного виду), *бить* — *бивать* (значення багатократності в дієсловах, що мотивовані дієсловами недоконаного виду); 4) лише префіксальний тип, наприклад, префікс **вз-/взо-/вс-** утворює: а) дієслова доконаного виду зі значенням піднятися вгору за допомогою дії, що

названо мотивуючим словом (*вздержнуть, взмахнуть*), б) ті самі форми, але зі значенням різкої інтенсивної дії, що також названо мотивуючим словом (*взвизгнуть, взвыть*). До того ж, цей префікс у випадках, коли за його допомогою передається значення доведення до результативного завершення дії, що названо мотивуючим словом, може функціонувати і як формотворчий: *взбесить, вскипеть, вскружить*).

У результаті зіставлення афіксальних засобів у корейській, російській та англійській мовах виявлено такі типи моделей творення слів: 2 спільні моделі для суфіксального мотивованого словотворення корейської, російської та англійської мов (модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією ж самою частиною мови; модель слів однієї з частин мови, мотивованих іншою частиною мови) як високопродуктивні та одну спільну високопродуктивну модель – для префіксального; 2 малопродуктивні моделі – квазісуфіксальну та квазіпрефіксальну, характерні лише для корейської мови та 1 малопродуктивну конфіксальну модель – для російської.

У третьому розділі “Словотворча афіксація різносистемних мов в аспекті зіставної дериватології” розглядається афіксація у зіставно-типологічному аспекті за такими параметрами:

- 1) за позицією в слові стосовно кореня (постпозиція / препозиція);
- 2) за способом афіксації;
- 3) за категоріальною приналежністю в граматичній будові мови;
- 4) за продуктивністю / непродуктивністю;
- 5) за походженням (споконвічні / запозичені).

Кожний із цих параметрів становить окремий тип афіксів, характерний для всіх зіставлюваних мов: корейської, російської та англійської. Встановлена типологія афіксів у різносистемних мовах проілюстрована у зведених таблицях.

Таблиця 1

Позиція афікса в слові щодо кореня

Мова	Препозиція	Корінь	Постпозиція
Корейська	Префікс, квазіпрефікс	Початок споконвічно корейського слова; китайський корінь-префікс, корінь-суфікс	Суфікс, квазісуфікс
Російська	Префікс, префіксоїд	Зв'язаний корінь (радиксоїд); циркумфікс	Суфікс, постфікс, інтерфікс, зв'язаний суфікс (суфіксоїд)
Англійська	Префікс, напівпрефікс	Найбільш незалежний корінь	Суфікс, напівсуфікс

Таблиця 2

Способи й характер афіксації в досліджуваних мовах

Мова	Одноелементна	Багатоелементна
Корейська	Смислова коренева морфема + формальна морфема	Префікс + корінь-суфікс
Російська	Префіксація, суфіксація, постфіксація, усічення основи	Префіксація-суфіксація, суфіксація-постфіксація
Англійська	Префіксація, суфіксація	Суфіксація-постфіксація

Таблиця 3

Категоріальна приналежність у граматичній будові мови

Мова	Словотворчі	Формотворчі	Гібридні
Корейська	Префікс, суфікс	Суфікс	Суфікс-слово
Російська	Префікс, суфікс	Префікс, суфікс	Префікси та суфікси, що вносять додатковий семантичний відтінок
Англійська	Префікс, суфікс	Суфікси	Префікси та суфікси, що вносять додатковий семантичний відтінок

Таблиця 4

Продуктивність / непродуктивність афіксального словотворення

Мова	Продуктивні	Непродуктивні
Корейська	Суфікси відповідних тематичних груп	Споконвічні корейські за походженням префікси
Російська	Дієслівні, прикметникові, іменникові	Афікси слів, що належать до пасивного лексичного запасу
Англійська	Суфікси зі значенням діячів, збірності, сукупності, абстрактності	Афікси слів, що належать до пасивного лексичного запасу

Походження словотворчих афіксів

Мова	Споконвічні	Запозичені
Корейська	Корейські (префікси)	Китайські (кореневі префікси та суфікси)
Російська	Споконвічні	Переважно греко-латинського походження
Англійська	Споконвічні	Переважно греко-латинського походження

Загальні результати дослідження дозволяють зробити такі **висновки**:

Теоретико-методологічна концепція дисертаційного дослідження ґрунтується на таких положеннях: 1) афіксація – це морфологічний спосіб творення слів за допомогою афіксів (суфіксів та префіксів), які приєднуються до основи слова або кореня; 2) основними типами морфемної будови слова є фузія (сплав) та аглютинація (приклеювання, склеювання); 3) для фузійного слова характерна невиразність меж між афіксами, в аглютинативному ж слові межі між коренем і афіксами є цілком виразними; 4) афіксальне словотворення як у флективних, так і в аглютинативних мовах є мотивованим; 5) продуктивність / непродуктивність афіксації є основним критерієм у характеристиці словотворчої моделі – схеми творення нових слів за допомогою афіксів у межах того самого словотворчого типу, яка не впливає на їхню словотворчу семантику, але відрізняється морфонологічними ознаками.

Розроблена методика зіставлення словотворчих афіксів у різносистемних мовах виявилася ефективною при аналізі словотворчих моделей афіксації та визначенні їх продуктивності / непродуктивності;

Дериваційні процеси корейського, російського та англійського афіксального словотворення характеризуються тенденцією до мотивації. Словотворча афіксальна мотивація – це відношення між двома спільнокореновими словами, значення одного з яких визначається через значення іншого. В акті словотворення одні одиниці є джерелами мотивації (мотивуючі слова), а інші – мотивованими.

Корейське мотивоване словотворення представлено п'ятьма моделями: 2 суфіксальними, 1 префіксальною, 1 квазісуфіксальною, 1 квазіпрефіксальною. Перша суфіксальна модель слів віддзеркалює словотворення іменників, мотивованих іменниками, та дієслів, мотивованих дієсловами; тим часом друга – іменників, мотивованих дієсловами, прикметниками, зображувальними словами. Префіксальна модель характерна для іменників, мотивованих іменниками, та

дієслів, мотивованих дієсловами. Квазісуфіксальна модель слів, утворених за допомогою постпозитивних елементів, властива для похідних слів із категоріально-класифікуючим значенням. Квазіпрефіксальна модель слів, утворених за допомогою препозитивних елементів, що приєднуються до базової основи слів іншомовного походження, включає похідні слова з категоріально-класифікуючим значенням.

Російське мотивоване словотворення представлено чотирма моделями – 2 суфіксальними, 1 префіксальною, 1 конфіксальною. Перша суфіксальна модель віддзеркалює словотворення іменників, мотивованих іменниками, та дієслів, мотивованих дієсловами; тим часом друга – іменників та прикметників, мотивованих дієсловами, дієслів, мотивованих прикметниками, прикметників – прислівниками, дієслів – іменниками, прикметників – іменниками. Префіксальна модель включає іменники, дієслова, прикметники, які у процесі афіксації (приєднання префікса) не змінюють своєї частиномовної належності. Конфіксальна модель (префікс + суфікс) слів властива для прислівників, мотивованих прикметниками, а також іменникам та прикметникам, мотивованих їхніми ж частинами мови.

Англійське мотивоване афіксальне словотворення представлено трьома типами моделей – 2 суфіксальними, 1 префіксальною. Перша суфіксальна модель віддзеркалює словотворення іменників, мотивованих іменниками, та дієслів, мотивованих дієсловами; тим часом друга властива для іменників, мотивованих дієсловами, прикметників, мотивованих іменниками, прислівників, мотивованих прикметниками, дієслів, мотивованих прикметниками. Префіксальна модель характерна для словотворення іменників та дієслів, мотивованих їхніми ж частинами мови.

Високопродуктивними для зіставлюваних мов виявилися моделі суфіксального мотивованого словотворення корейської, російської та англійської мов (модель слів однієї з частин мови, мотивованих тією самою частиною мови; модель слів однієї з частин мови, мотивованих іншою частиною мови), а також префіксальна модель слів, мотивованих тією самою частиною мови; малопродуктивними – квазісуфіксальна та квазіпрефіксальна моделі, характерні лише для корейської мови, та конфіксальна модель – для російської.

Аналізуючи словотворчі афіксальні системи корейської, російської та англійської мов, ми дійшли висновку, що словотворчий акт, як і будь-який акт діяльності, відбувається лише тоді, коли він мотивований потребою, оскільки саме потреби виступають рушієм будь-якого виду людської діяльності, зокрема й словотворчої. Дослідження цих потреб сприяє розумінню внутрішньої форми слова. Кожний словотворчий акт є логічним актом мовотворчості, що дозволяє проникнути в глибини людської свідомості, в складний процес освоєння світу природи й людини.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Кан В. Д. Типологія іменного словотвору корейської, англійської, української та російської мов / В. Д. Кан // Вісник Сумського державного університету, 2006. – Вип. 11 (95). – С. 29–35.
2. Кан В. Д. Принципи зіставного дослідження словотвірної семантики корейської, англійської, української та російської мов / В. Д. Кан // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – Київ : Вид-во КНЛУ, 2006. – Вип. 17. – С. 116–121.
3. Кан В. Д. Словотвірні можливості флективних й аглютинативних мов / В. Д. Кан // Мовні і концептуальні картини світу. – Київ : ВПЦ Київський університет, 2006. – Вип. 19. – С. 76–80.
4. Кан В. Д. Афіксація як відображення російськомовної картини світу / В. Д. Кан // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – 2007. – Серія 9 : Сучасні тенденції розвитку мов. – Київ : НПУ ім. М.П.Драгоманова. – Вип. 2. – С. 210–214.
5. Кан В. Д. Словотвірна афіксація в зіставному аспекті (на матеріалі корейської, англійської та російської мов) / В. Д. Кан // Східний світ. – 2007. – Вип. 1. – С. 106–110.
6. Кан В. Д. Морфемно-дериваційна структура слова в зіставному аспекті (на матеріалі російської, корейської та англійської мов) / В. Д. Кан // Проблеми зіставної семантики. – Київ: КНЛУ, 2007. – Вип. 8. – С. 311–316.
7. Урядова В. Д. Продуктивні афіксальні моделі англійського словотворення / В. Д. Урядова // Studia Linguistica. – Київ : ВПЦ Київський університет, 2009. – Вип. 3. – С. 312–316.

АНОТАЦІЇ

Урядова В. Д. Типологія афіксальних засобів словотворення в різносистемних мовах (на матеріалі корейської, російської та англійської мов). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2010.

У дисертації запропоновано новий підхід до зіставно-типологічного вивчення афіксальних засобів словотворення у різносистемних мовах. Узагальнено теоретико-методологічні засади вивчення словотворчого потенціалу різносистемних мов; розроблено та впроваджено методику зіставлення словотворчих афіксів у різносистемних мовах; проаналізовано закономірності дериваційних процесів в корейському, російському й англійському афіксальному словотворенні; виявлено спільні й відмінні типи моделей афіксального словотворення в корейській, російській і англійській мовах; визначено ступінь

продуктивності як афіксальних засобів словотворення, так і моделей творення слів за допомогою афіксів в корейській, російській і англійській мовах; зіставлено особливості словотворчої афіксації в корейській, російській і англійській мовах.

Ключові слова: різносистемні мови, флективна синтетична мова, флективна аналітична мова, аглютинативна мова, мотивоване словотворення, ступінь продуктивності, словотворча афіксація, словотворча модель.

Урядова В. Д. Типология аффиксальных способов словообразования в разносистемных языках (на материале корейского, русского и английского языков). – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата филологических наук по специальности 10.02.17 – сравнительно-историческое и типологическое языкознание. – Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова, Киев, 2010.

Диссертация посвящена сопоставительному исследованию аффиксальных средств словообразования в корейском, русском и английском языках. В работе проанализированы особенности словообразовательной структуры слова флективных синтетических, флективных аналитических и агглютинативных языков; систематизированы существующие классификации морфем в синтетических, аналитических и агглютинативных языках; выявлены типологические признаки мотивированного корейского, русского и английского словообразования; определена степень продуктивности аффиксации в изучаемых языках. Проведена содержательная, позиционная, функциональная и генетическая классификация аффиксальных морфем флективных и агглютинативных языков, определены 5 типов моделей корейского аффиксального мотивированного словообразования, 4 типа моделей русского аффиксального мотивированного словообразования и 3 типа моделей английского аффиксального мотивированного словообразования, а также установлена степень продуктивности каждой модели.

В сравниваемых языках высокопродуктивными оказались модели суффиксального мотивированного словообразования корейского, русского и английского языков (модель слов одной части речи, мотивированных той же частью речи; модель слов одной части речи, мотивированных другой частью речи), а также префиксальная модель слов, мотивированных той же частью речи; малопродуктивными оказались квазисуффиксальная и квазипрефиксальная модели, характерные только для корейского языка, и конфиксальная модель, характерная для русского языка.

Специфика корейского словообразования заключается в том, что чисто словообразовательными являются только префиксы, суффиксы могут быть как словообразовательными, так и формообразовательными. Характерной особенностью аффиксальной деривационной системы русского языка является омонимичность четырех типов: разноаффиксальная, одноаффиксальная, только суффиксальная, только префиксальная. Суффиксальная система русского языка охватывает все самостоятельные части речи, наибольшее разнообразие суффиксов

представлено в именном словообразовании, наименьшее количество суффиксальных способов свойственно глаголу.

Для английского аффиксального словообразования характерно явление синонимии суффиксов. В процессе словообразования в системе английского языка задействованы все части речи, но наиболее широко представлено имя существительное. Английское имя существительное имеет намного больше суффиксов, чем любая другая часть речи, а в типологическом отношении суффиксы имен существительных чрезвычайно разнообразны.

В результате анализа словообразовательных систем корейского, русского и английского языков можно сделать вывод, что словообразовательный акт, как и любой другой акт деятельности, происходит лишь тогда, когда он мотивирован необходимостью, поскольку именно потребности выступают движущей силой любого вида человеческой деятельности, в том числе, и языковой. Изучение этих потребностей способствует пониманию внутренней формы слова. Каждый словообразовательный акт является логическим актом языковой деятельности, что позволяет проникнуть в глубины человеческого сознания, в сложный процесс познания мира природы и человека.

Ключевые слова: разносистемные языки, флективный синтетический язык, флективный аналитический язык, аглютинативный язык, мотивированное словообразование, степень продуктивности, словообразовательная аффиксация, словообразовательная модель.

Uryadova V. D. Typology of affixal word-building in distantly related languages (Korean, Russian and English languages used) – Manuscript.

Thesis for a candidate degree in Philology in specialty 10.02.17 – Comparative, Historical and Typological Linguistics. – M. P. Drahomanov National Teacher Training University, Kyiv, 2010.

In the thesis a new approach to contrastive and typological study of word-building means in distantly related languages was introduced. The theoretical and methodological fundamentals for the study of word-building potential was generalised; a new methodology for contrasting word-building affixes was introduced; the regularities of the derivational processes in Korean, Russian and English were analysed; the common and divergent types of affixation models were distinguished; the degree of productivity of Korean, Russian and English affixes and word-building models was defined. The peculiarities of the word-building affixation in the contrasted languages were determined.

Key words: distantly related languages, inflectional synthetic language, inflectional analytic language, agglutinative language, motivated word-building, productivity degree, word-building affixation model, affixation model.